

УДК 340.12

Стричинець О. В.

ПЕРША ФІГУРА КАТЕГОРИЧНОГО СИЛОГІЗМУ

В статті проаналізовано першу фігуру категорического силлогізма.

Ключевые слова: первая фигура категорического силлогізма, родовидовые отношения.

In the article the first figure of categorical syllogism is analyzed.

Keywords: the first figure of categorical syllogism, subsumption relation.

Суттєвою проблемою категоричного силлогізму є його перша фігура. До категоричного силлогізму зроблено пропозицію щодо розуміння його у родо-видовий спосіб, це, у свою чергу, зумовлює потребу подолати, зокрема, проблему його першої фігури.

Проблема дослідження полягає у відповіді на запитання, чи можливе викладення в родо-видовий спосіб першої фігури категоричного силлогізму. Гіпотеза є в тому, що викладення в родо-видовий спосіб першої фігури можливе.

Мета дослідження полягає у викладенні в родо-видовий спосіб першої фігури категоричного силлогізму. Для досягнення поставленої мети необхідно осмислити досвід мислення, його узагальнення щодо першої фігури категоричного силлогізму.

Першу фігуру категоричного силлогізму відкрив Арістотель [1].

Перша фігура категоричного силлогізму.

Перша фігура – фігура, у якій родова частина середнього терміну (M) є суб'єктом більшого засновку, а середній термін (m_1M) є предикатом меншого засновку.

Формула першої фігури (1).

$$\frac{M - p_1P}{S - m_1M} \quad (1)$$

$$S - p_1P$$

Першу фігуру силлогізму подано на схемі (рис. 1).

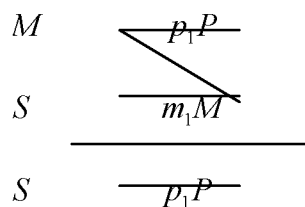

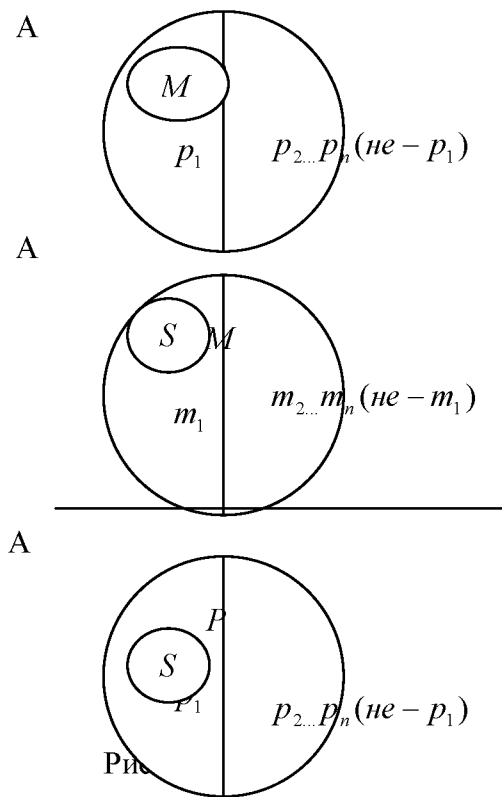
Рис. 1

Модуси першої фігури категоричного силлогізму.

Перша фігура має шістнадцять правильних модусів. Модуси першої фігури (AAA, AEA, AII, AOI, AEA, EEE, EIO, EOO, IAA, IEA, III, IOI, OAE, OEE, OIO, OOO).

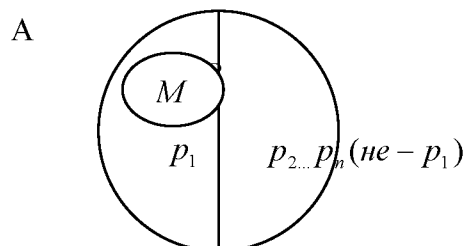
Модус AAA (формула (2) і схема (рис. 2)).

$$\begin{array}{l} \text{Всі } M \in p_1, \text{ всі } M \in P \\ \text{Всі } S \in m_1, \text{ всі } S \in M \\ \hline \text{Всі } S \in p_1, \text{ всі } S \in P \end{array} \quad (2)$$

Модус AEA (формула (3) і схема (рис. 3)).

$$\begin{array}{l} \text{Всі } M \in p_1, \text{ всі } M \in P \\ \text{Жодне } S \text{ не } \in m_1, \text{ всі } S \in M \\ \hline \text{Всі } S \in p_1, \text{ всі } S \in P \end{array} \quad (3)$$

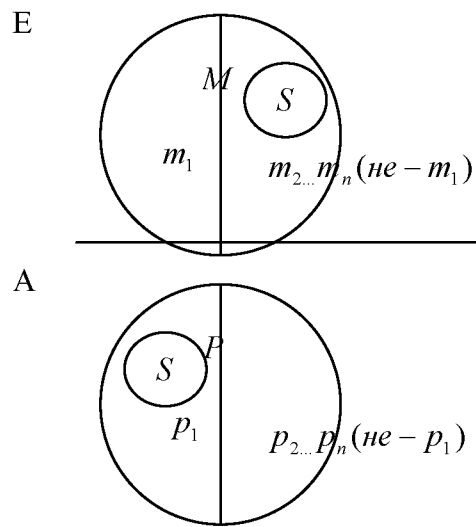

Рис. 3

Модус АІІ (формула (4) і схема (рис. 4)).

$$\begin{array}{l}
 \text{Всі } M \in P_1, \text{ всі } M \in P \\
 \text{Деякі } S \in m_1, \text{ деякі } S \in M \\
 \hline
 \text{Деякі } S \in P_1, \text{ деякі } S \in P
 \end{array}
 \quad (4)$$

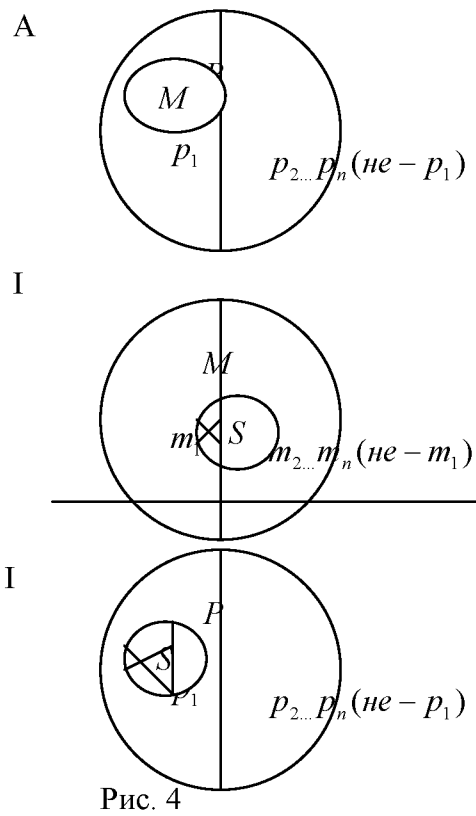

Рис. 4

Модус АОІ (формула (5) і схема (рис. 5)).

$$\begin{array}{l}
 \text{Всі } M \in p_1, \text{ всі } M \in P \\
 \text{Деякі } S \notin t_1, \text{ деякі } S \in M \\
 \hline
 \text{Деякі } S \in p_1, \text{ деякі } S \in P
 \end{array}
 \quad (5)$$

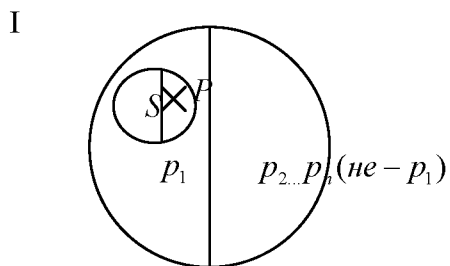
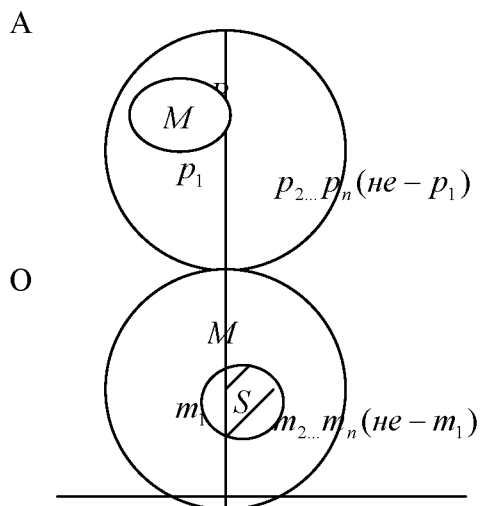
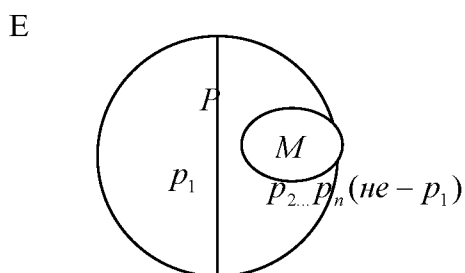

Рис. 5

Модус ЕАЕ (формула (6) і схема (рис. 6)).

$$\begin{array}{l}
 \text{Жодне } M \notin p_1, \text{ всі } M \in P \\
 \text{Всі } S \in t_1, \text{ всі } S \in M \\
 \hline
 \text{Жодне } S \notin p_1, \text{ всі } S \in P
 \end{array}
 \quad (6)$$

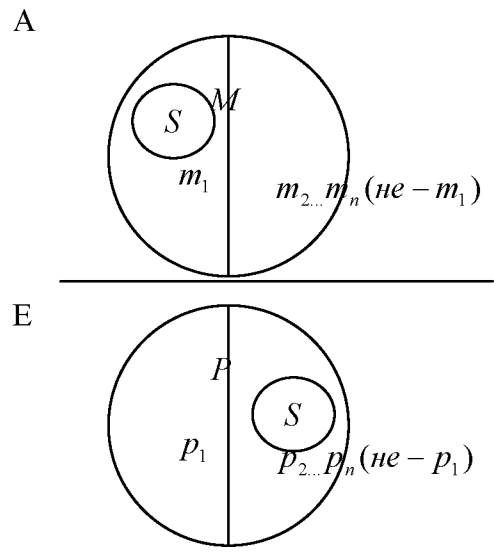

Рис. 6

Модус ЕЕЕ (формула (7) і схема (рис. 7)).

$$\begin{array}{l}
 \text{Жодне } M \text{ не } \in p_1, \text{ всі } M \in P \\
 \hline
 \text{Жодне } S \text{ не } \in m_1, \text{ всі } S \in M \\
 \text{Жодне } S \text{ не } \in p_1, \text{ всі } S \in P
 \end{array}
 \tag{7}$$

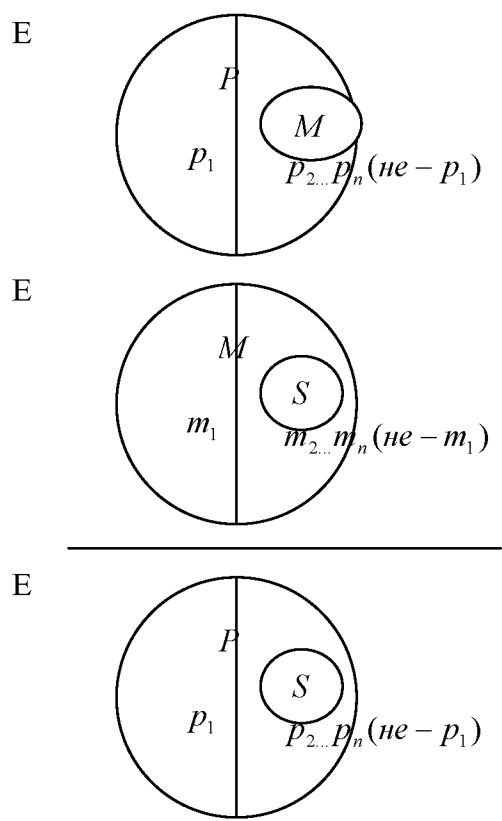

Рис. 7

Модус ЕІО (формула (8) і схема (рис. 8)).

$$\frac{\begin{array}{l} \text{Жодне } M \text{ не } \in p_1, \text{ всі } M \in P \\ \text{Деякі } S \in m_1, \text{ деякі } S \in M \end{array}}{\text{Деякі } S \text{ не } \in p_1, \text{ деякі } S \in P} \quad (8)$$

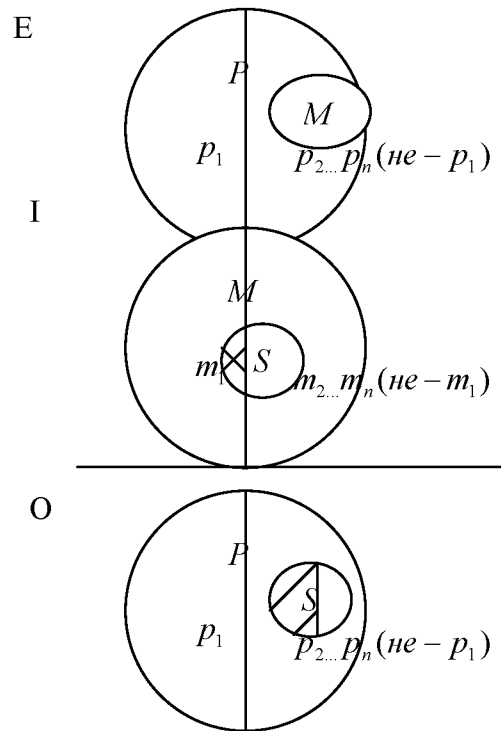
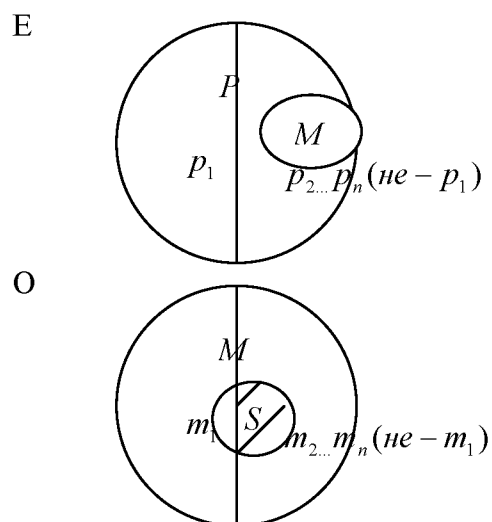

Рис. 8

Модус ЕОО (формула (9) і схема (рис. 9)).

$$\frac{\begin{array}{l} \text{Жодне } M \text{ не } \in p_1, \text{ всі } M \in P \\ \text{Деякі } S \text{ не } \in m_1, \text{ деякі } S \in M \end{array}}{\text{Деякі } S \text{ не } \in p_1, \text{ деякі } S \in P} \quad (9)$$

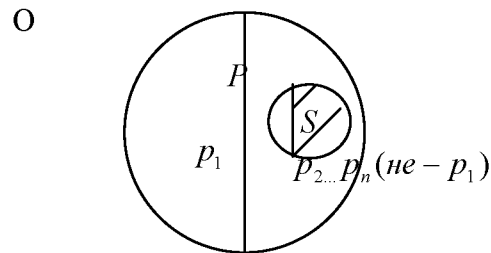

Рис. 9

Модус ІАА (формула (10) і схема (рис. 10)).

$$\begin{array}{l}
 \text{Деякі } M \text{ (всі } M' \text{) } \in p_1, \text{ деякі } M \text{ (всі } M' \text{) } \in P \\
 \text{Всі } S \in m'_1, \text{ всі } S \in M' \\
 \hline
 \text{Всі } S \in p_1, \text{ всі } S \in P
 \end{array}
 \quad (10)$$

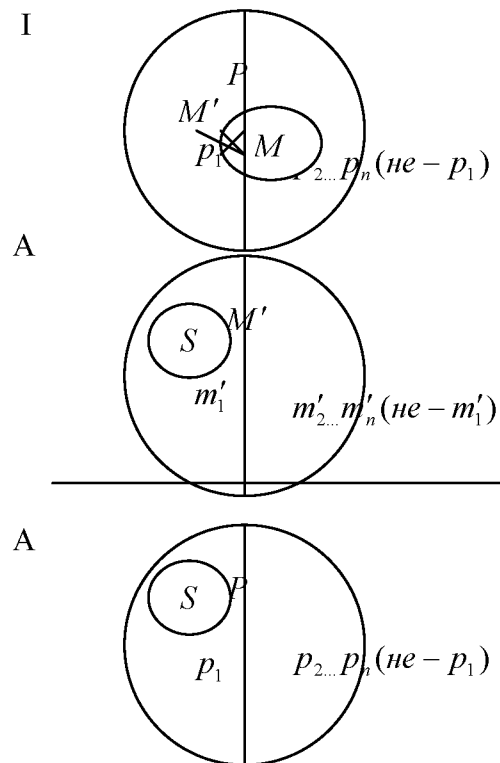

Рис. 10

Модус ІЕА (формула (11) і схема (рис. 11)).

$$\begin{array}{l}
 \text{Деякі } M \text{ (всі } M') \in p_1, \text{ деякі } M \text{ (всі } M') \in P \\
 \text{Жодне } S \text{ не } \in t'_1, \text{ всі } S \in M' \\
 \hline
 \text{Всі } S \in p_1, \text{ всі } S \in P
 \end{array}
 \tag{11}$$

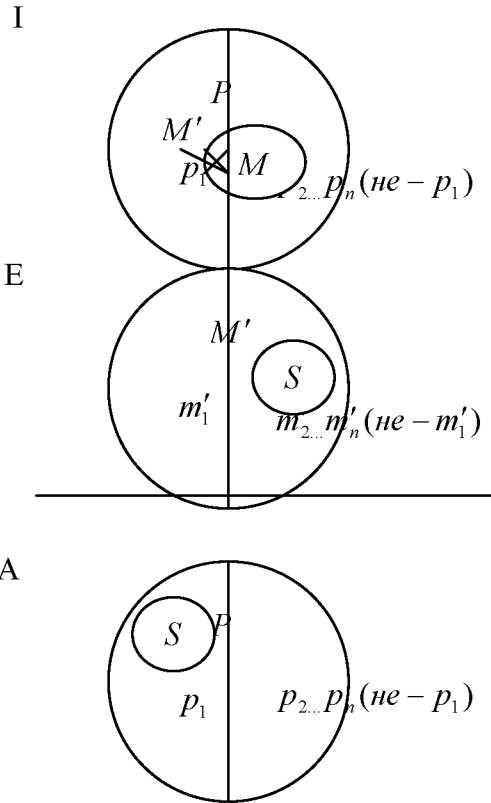
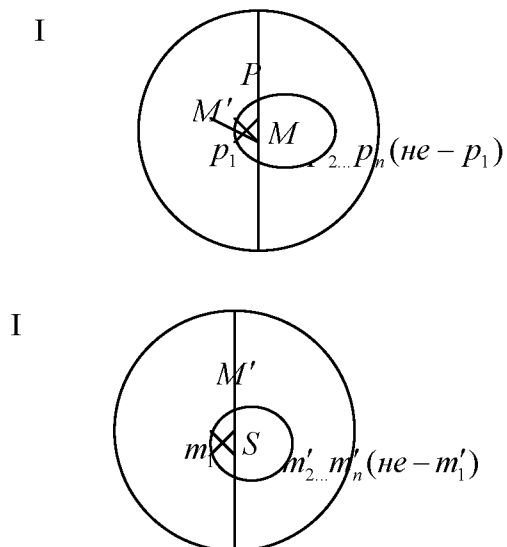

Рис. 11

Модус III (формула (12) і схема (рис. 12)).

$$\begin{array}{l}
 \text{Деякі } M \text{ (всі } M') \in p_1, \text{ деякі } M \text{ (всі } M') \in P \\
 \text{Деякі } S \in t'_1, \text{ деякі } S \in M' \\
 \hline
 \text{Деякі } S \in p_1, \text{ деякі } S \in P
 \end{array}
 \tag{12}$$

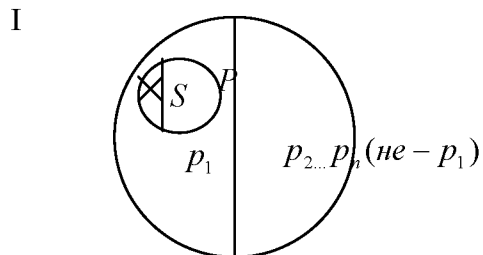

Рис. 12

Модус IOI (формула (13) і схема (рис. 13)).

$$\begin{array}{l}
 \text{Деякі } M \text{ (всі } M' \text{)} \in p_1, \text{ деякі } M \text{ (всі } M' \text{)} \in P \\
 \text{Деякі } S \text{ не} \in m'_1, \text{ деякі } S \in M' \\
 \hline
 \text{Деякі } S \in p_1, \text{ деякі } S \in P
 \end{array}
 \quad (13)$$

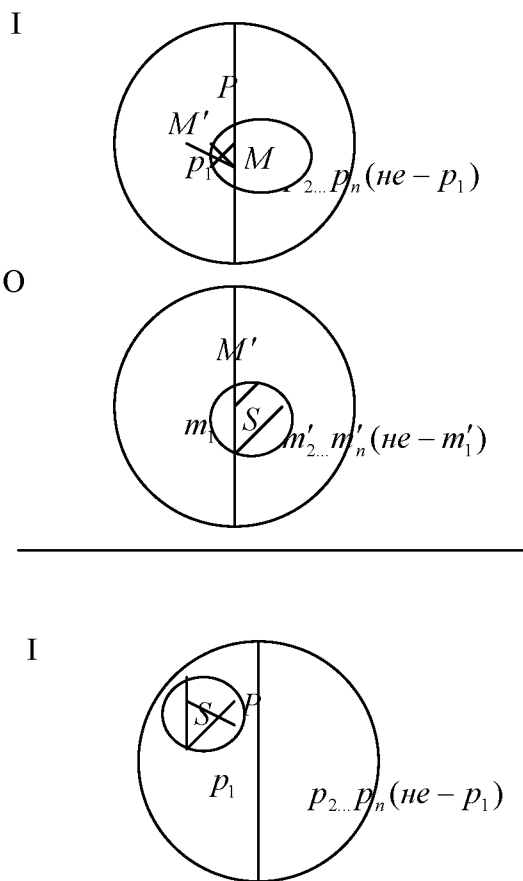

Рис. 13

Модус OAE (формула (14) і схема (рис. 14)).

$$\begin{array}{l}
 \text{Деякі } M \text{ (жодне } M' \text{) не } \in p_1, \text{ деякі } M \text{ (всі } M' \text{) } \in P \\
 \hline
 \text{Всі } S \in m'_1, \text{ всі } S \in M' \\
 \hline
 \text{Жодне } S \text{ не } \in p_1, \text{ всі } S \in P
 \end{array}
 \quad (14)$$

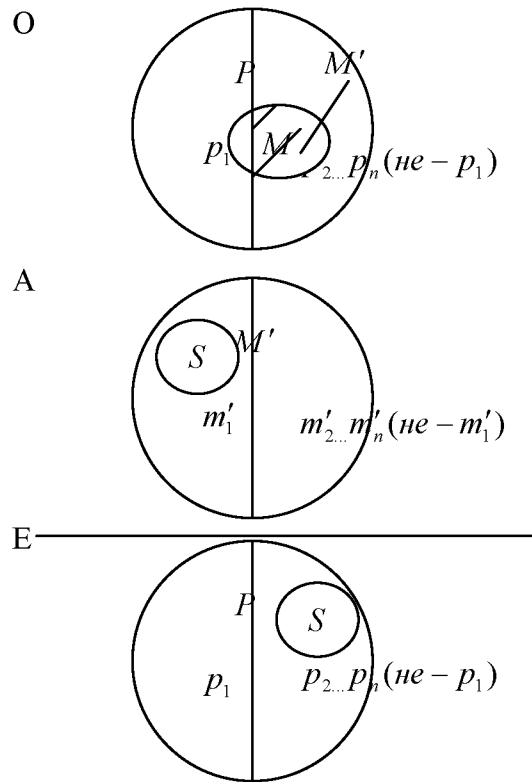
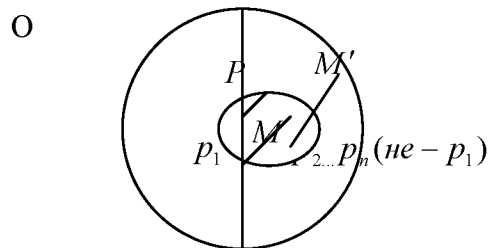

Рис. 14

Модус ОЕЕ (формула (15) і схема (рис. 15)).

$$\begin{array}{l}
 \text{Деякі } M \text{ (жодне } M' \text{) не } \in p_1, \text{ деякі } M \text{ (всі } M' \text{) } \in P \\
 \hline
 \text{Жодне } S \text{ не } \in m'_1, \text{ всі } S \in M' \\
 \hline
 \text{Жодне } S \text{ не } \in p_1, \text{ всі } S \in P
 \end{array}
 \quad (15)$$

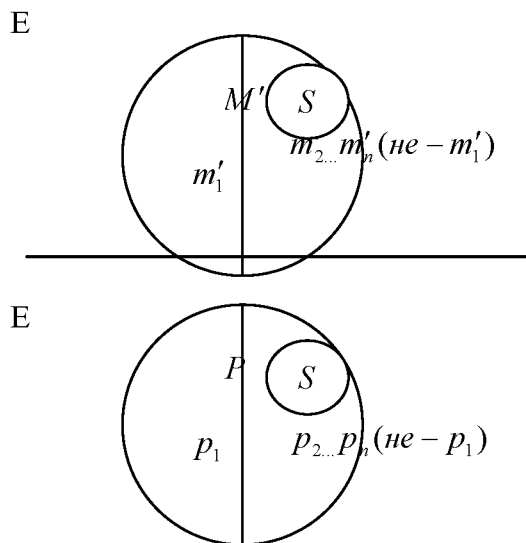

Рис. 15

Модус ОІО (формула (16) і схема (рис. 16)).

Деякі M (жодне M') не є p₁, деякі M (всі M') є P

Деякі S є m'₁, деякі S є M'

(16)

Деякі S не є p₁, деякі S є P

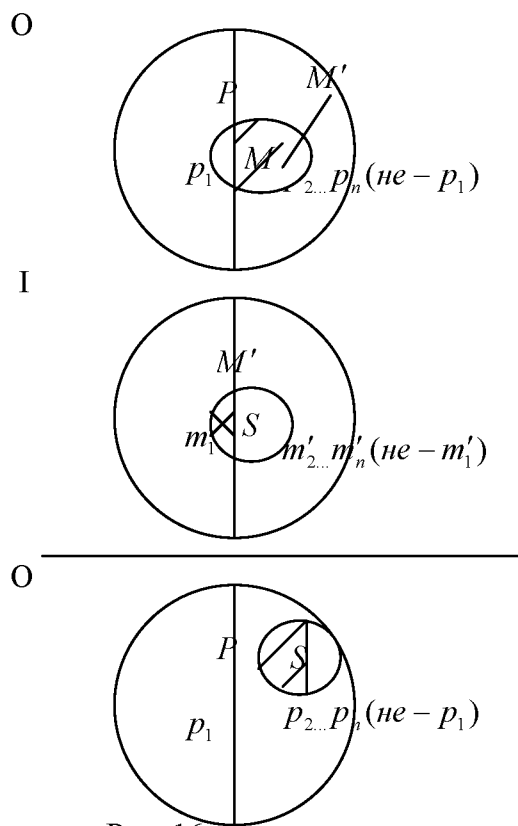

Рис. 16

Модус ООО (формула (17) і схема (рис. 17)).

$$\begin{array}{l}
 \text{Деякі } M \text{ (жодне } M' \text{) не } \in p_1, \text{ деякі } M \text{ (всі } M' \text{) } \in P \\
 \text{Деякі } S \text{ не } \in m'_1, \text{ деякі } S \in M' \\
 \hline
 \text{Деякі } S \text{ не } \in p_1, \text{ деякі } S \in P
 \end{array}
 \quad (17)$$

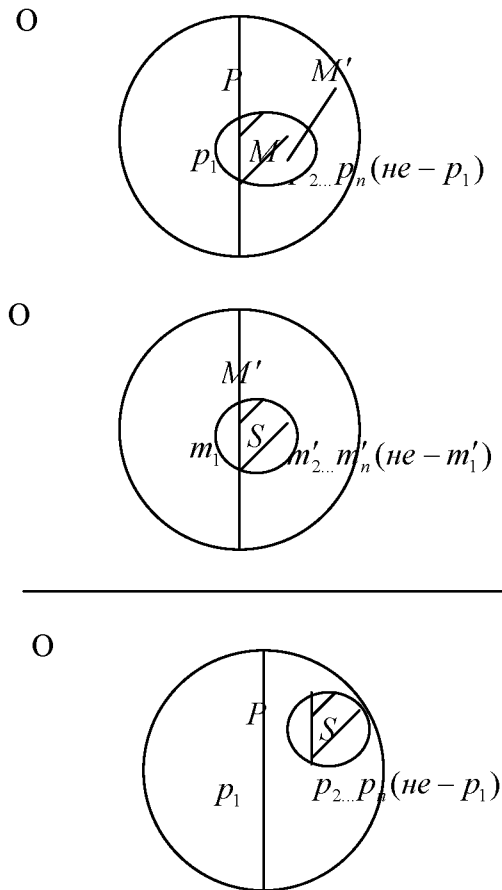

Рис. 17

Отже, викладено першу фігуру категоричного силлогізму в родо-видовий спосіб.

Література:

1. Аристотель. Собрание сочинений : в 4 т. / Аристотель ; АН СССР, Ин-т философии. – Т. 2. – М. : Мысль, 1978. – 487 с.